

KLAR for arbeidslivet

Å bli ansatt

Hva betyr det å bli ansatt?

Å bli ansatt betyr å få en jobb. Du får en avtale om å gjøre arbeid for en arbeidsgiver, og du får lønn for det. Du blir en del av en bedrift eller organisasjon og begynner å jobbe der.

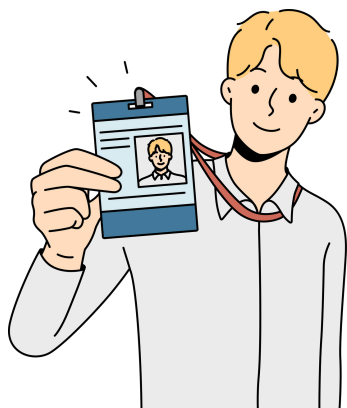
Hva betyr ansettelsesforhold?

Ansettelsesforhold betyr avtalen mellom deg og jobben din. Det sier hva du skal gjøre, hvor lenge du skal jobbe, hvor mye du får betalt, og dine rettigheter. Det beskriver hvordan du og arbeidsgiveren jobber sammen.

Ulike ansettelsesforhold:

- **Fast jobb:** En fast jobb betyr at du har en jobb uten sluttdato. Du jobber regelmessig, og du har trygghet på at jobben varer så lenge du og arbeidsgiveren er enige.
- **Et vikariat:** Et vikariat er en midlertidig jobb. Du jobber for en bestemt periode, for eksempel noen måneder, for å erstatte en annen person som er borte fra jobben, for eksempel på grunn av permisjon eller ferie. Når perioden er over, slutter jobben.
- **Et engasjement:** Et engasjement er en midlertidig jobb som varer for en bestemt periode. Du blir ansatt for å jobbe med et spesielt prosjekt eller oppgave. Når prosjektet er ferdig, slutter jobben.

Oppgave 1

1. Hva betyr det å bli ansatt?
2. Hva er ansettelsesforhold?
3. Forklar hva forskjellen på fast jobb, vikariat og engasjement er.
4. Har du hatt et ansettelsesforhold? Fortell om det.

Hva er arbeidstid?

Arbeidstid er tiden du jobber hver dag eller hver uke. Det sier når du starter og slutter jobben din. For eksempel, hvis du jobber fra kl. 8 om morgenen til kl. 4 på ettermiddagen, er dette arbeidstiden din.

Ulike arbeidstider:

- **Heltid:** Heltid betyr at du jobber full arbeidstid. En full arbeidsuke i Norge er 37,5 timer eller 40 timer.
- **Deltid:** Deltid betyr at du jobber mindre enn full tid, for eksempel 4 timer om dagen eller noen dager i uken.
- **Fast arbeidstid:** Fast arbeidstid betyr at du jobber på bestemte tider hver dag. Du begynner til samme tid hver dag, og du slutter til samme tid hver dag.
- **Kjernetid:** Kjernetid betyr at det er bestemte timer hver dag hvor du må være på jobb. For eksempel, må du være på jobb fra kl. 10 til kl. 14, men du kan starte og slutte dagen tidligere eller senere, så lenge du er der i kjernetiden.
- **Fleksitid:** Fleksitid betyr at du kan velge når du starter og slutter å jobbe, for eksempel starte mellom kl. 7 og kl. 9, og slutte mellom kl. 3 og kl. 5, så lenge du jobber nok timer hver dag.

Oppgave 2

1. Forklar hva arbeidstid er.
2. Forklar hva forskjellen på heltid- og deltidsstilling er.
3. I hvilke yrker tror du man kan ha kjernetid?
4. I hvilke yrker tror du man kan ha fleksitid?
5. Hvilken arbeidstid har du erfaring med?

Oppgave 3: Arbeidstid

I denne oppgaven skal du lære forskjellen mellom ulike typer arbeidstid som heltid, deltid, fast arbeidstid, kjernetid og fleksitid.

"Jeg må være på jobb fra kl. 10 til kl. 14, men kan starte tidligere og slutte senere."

"Jeg jobber 20 timer i uken, vanligvis fra kl. 8 til kl. 12."

"Jeg kan starte jobben mellom kl. 7 og kl. 9 om morgenen og slutte mellom kl. 3 og kl. 5 på ettermiddagen."

"Jeg jobber fra kl. 9 til kl. 5 hver dag, mandag til fredag."

"Jeg jobber 40 timer i uken, fordelt på 5 dager."

"Jeg jobber vanligvis 4 dager i uken og har en fredag midt i uken."

Ordbank

- Heltid
- Deltid
- Fast arbeidstid
- Kjernetid
- Fleksitid
- Full jobb
- Turnus
- Skift
- Avspasere
- Tidligvakt
- Senvakt
- Ekstravakt

Hva betyr disse ordene?

Hva er ferie?

Ferie er tiden du får fri fra jobben for å hvile og slappe av. Du får betalt selv om du ikke jobber. Ferie gir deg en pause fra arbeidet, så du kan reise, tilbringe tid med familie, eller bare hvile hjemme.

Nyttig å vite om ferie:

- **Ferieloven:** Ferieloven er en norsk lov som gir regler om ferie for alle som jobber. Eks.:
 - Du har rett til minimum fem uker ferie i året.
 - Du har rett til tre uker sammenhengende ferie i perioden 1. juni til 30. september.
- **Feriepenger:** Feriepenger er penger du får i stedet for lønn når du har ferie. De samles opp fra lønnen din gjennom året og betales ut når du tar ferie. Feriepenger gjør at du får betalt selv om du ikke jobber i ferien.
 - Feriepengene er mellom 10,2-14,3 prosent av det du tjente året før.
 - Du har alltid rett på ferie selv om du ikke jobbet året før, men da får du verken lønn eller feriepenger i ferien din.
- **Ferieavvikling:** Det er arbeidsgiver som bestemmer når du kan ta ferie. Du kan si hva du ønsker, men til slutt er det sjefen som bestemmer når du får fri, basert på hva som passer best for jobben.

Oppgave 4

1. Forklar hva ferie er.
2. Hva er feriepenger? Hvilke rettigheter har du?
3. Det er sjefen som bestemmer når du kan ta ferie. Hvorfor tror du det er sånn?
4. Hvorfor er det viktig å ha en ferielov?